

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 2023-24
§71 Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 4
Offentligt

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
M sum@sum.dk
W sum.dk

Dato: 04-03-2024
Enhed: Psykiatri og Misbrug
Sagsbeh: anba
Sagsnr.:2024 - 2625
Dok. nr.: 104516

Folketingets §71-tilsyn

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 4 (Alm. del), som Folketingets §71-tilsyn har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 7. februar 2024.

Spørgsmål nr. 4:

"Hvilke tiltag vil ministeren iværksætte for at tilvejebringe mere viden om årsagerne til den høje anvendelse af tvang overfor børn og unge, forebyggelse af tvang overfor børn og unge, herunder få mere viden om, hvilke konsekvenser det har, at børn og unge i en tidlig alder udsættes for tvang? Der henvises til Sundhedsstyrelsens "Monitorering af tvang i psykiatrien - Opgørelse for perioden 1. juli 2022 – 30. juni 2023", jf. § 71- tilsynet alm. del – bilag 14."

Svar:

Tvang i psykiatrien er indgribende over for den enkelte patient, og skal undgås så vidt muligt. Men når brugen af tvang er nødvendig enten fordi, at patienten er til fare for sig selv eller for andre, skal det ske så skånsomt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den enkelte patient og ud fra psykiatrilovens "mindste middels princip". Dette indebærer, at tvang ikke må benyttes, før mulighederne for at opnå patientens frivillige medvirken er udtømte. Derudover skal anvendelse af tvang stå i rimeligt forhold til det, som søges opnået herved, hvormed at i tilfælde af, at mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige, så skal disse anvendes. Når det er sagt så kan udøvelse af tvang over for børn og unge forekomme endnu mere indgribende sammenlignet med situationer, hvor der udøves tvang over for voksne.

I monitoreringsrapporten, som der henvises til i spørgsmålet, bemærker Sundhedsstyrelsen, at anvendelse af tvang overfor børn og unge under 18 år er steget de seneste år, om end omfanget har været stort set uændret siden 2021/2022, og at det er væsentligt at få mere viden om bl.a. årsagerne til anvendelsen af tvang over for børn og unge. Sundhedsstyrelsen anfører også, at tallene for de enkelte regioner fsva. børn og unge er små, hvormed ændringer fra år til år, kan være udtryk for tilfældige variationer, og dermed ikke nødvendigvis er en signifikant ændring.

Med *Aftale om en Bedre Psykiatri* fra november 2023 fremgår det, at der skal fastlægges en ny, konkret målsætning for mindre tvang i psykiatrien, som indebærer, at anvendelsen af de tvangsformer, der opleves mest indgribende og opstår i akutte situationer (bæltefiksering, fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang), nedbringes med op til 40 pct. og ikke under 30 pct. frem mod 2030. Desuden skal der være et særklit fokus på børn og unge. Forhandlinger med Danske Regioner og KL om en ny partnerskabsaftale vedr. mindre tvang i psykiatrien, herunder aftale om en konkret reduktion i anvendelsen af tvang inden for det angivne spænd forventes afsluttet i marts måned.

Som følge af *Aftale om en bedre psykiatri* får Task Force for Psykiatriområdet fremover en styrket rolle, bl.a. i forhold til øget fokus på at understøtte systematisk

videndeling, læring og udbredelse af god praksis med at forebygge anvendelsen af tvang, herunder iværksætte analyser, der også fsva. børn og unge, kan bidrage til at øge viden om årsagerne til anvendelsen af tvang og eventuelle større regionale variationer i anvendelsen af tvang generelt og ift. anvendelsen af forskellige tvangsforanstaltninger.

Task Force skal således fortsat monitorere udviklingen i anvendelsen af tvang i psykiatrien samt følge op på udvalgte indsatser, ligesom Task Force skal sætte retning for konkrete tiltag og komme med oplæg til beslutninger om tiltag, som de enkelte regioner efterfølgende kan tage stilling til ift. videre implementering.

Jeg kan afslutningsvist henvise til, at regeringen den 29. februar 2024 har fremsat forslag om ændring af psykiatriloven, hvor der bl.a. blev stillet forslag om at styrke rettighederne for mindreårige patienter under 15 år. Forslaget indebærer, at mindreårige patienter under 15 år får mulighed for at givet informeret samtykke til behandling på psykiatriske afdelinger, uanset om den mindreårige patients forældre giver samtykke til behandlingen. Såfremt den mindreårige patient ikke giver informeret samtykke, er der tale om tvang, og den mindreårige patient får således ret til at få beskikket en patientrådgiver, og til at klage til Det Psykiatriske Patientklagenævn. Jeg kan i den forbindelse orientere om, at det er forventningen, at anvendelsen af tvang over for børn og unge vil stige som konsekvens af regeringens forslag, da det ikke længere vil være muligt at registrere behandling uden den mindreåriges samtykke som magtanvendelse. Således vil det, der på nuværende tidspunkt bliver registreret som magtanvendelse, blive registreret som tvang.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde